

primer mapa de l'artesanía en línia. La capital de la Garrotxa és el segon municipi de Catalunya que aconsegueix els dos reconeixements de rellevància artesanal: la zona d'oficis singulars, per la fabricació d'imatges religioses, i el punt d'interès artesanal, per «El Taller dels Sastres».

Donació del Fons Francesc Caula

El net de l'historiador ha signat un contracte de donació del Fons Francesc Caula a l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts. Francesc Caula i Vegas (Osuna, 1887 - Barcelona, 1973) era llicenciat en dret i historiador. Va dedicar la seva activitat principalment a l'estudi de la història, amb una predilecció per l'època medieval. Va viure entre Barcelona i Sant Joan les Fonts, on va participar activament en la vida política, i va exercir el càrrec de regidor i alcalde de la població durant els anys vint del segle passat. El fons documental és molt ampli i inclou, a més, una important col·lecció d'imatges i pergamins, que abasten de 1179 a 1972. El fons està disponible per a la investigació i obert a la ciutadania en general a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa.

EL GIRONÈS

Text i foto > **DANI VIVERN**

Festes culturals, traspassos i reileus | La versió estiuenca de la COVID-19 no va impedir alguns actes culturals de primer ordre, com ara la vint-i-dosena edició del Viu21Música. Van participar-hi cent setanta artistes en onze concerts a quatre punts de la ciutat de Girona per celebrar el Dia Internacional de la Música. El pavelló de Fontajau va acollir la final del Festival Internacional del Circ Elefant d'Or, amb una programació d'altíssima qualitat, i al juliol es va fer la primera edició del Llibrestiu, una proposta de la Cambra del Llibre en què van participar un centenar de llibreries de tot el territori català. Aquest cop, la mostra va estar dedicada a la novel·la negra. A Girona, hi havia nou establiments, amb parades a la plaça de la Independència. Les festes majors, per la seva banda, han fet la viu-viu amb grups i músics locals —«de proximitat», com se'n diu ara— i que es promouen aprofitant les retalla-

des de capacitat i de pressupost per a artistes de caixet més elevat.

No tot han estat bones notícies, però, en el terreny cultural. L'empresari i activista cultural Joan Ribas ens va deixar el juny passat, però n'hem heretat un llegat sòlid per a la història del teatre gironí. Propietari de la sala La Planeta, serà també —i sobretot— recordat per la promoció i la direcció del grup teatral Proscenium, per la seva participació sempre esperada en *Els Pastorets*, i per les intervencions sovintejades i encertades en els mitjans de comunicació locals. Més recentment, ens ha deixat una altra persona que, com Ribas, tenia una forta personalitat i, alhora, un do especial per comunicar amb sensibilitat la cultura del país: Maria de Palol, filla de Miquel de Palol, amb noranta-dos anys. El 2017, en una intervenció memorable, emotiva i enèrgica alhora a l'Auditori de Girona, havia llegit el poema *Salve*, del seu pare, amb motiu del cinquantè aniversari del Premi Bertrana, que, per cert, al juny va canviar de president: Joan Domènech, escriptor i historiador lloretenc, que en portava el timó des de 2014, va passar el càrrec a l'exconsellera de Cultura, Mariàngela Vilallonga, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i catedràtica a la Universitat de Girona.

>> El cantautor Ferran Palau, a la Festa Major de Besanó.

Els pilars de la comunicació trontollen | Malgrat tots aquests esforços, es nota una progressiva deixadesa en els mitjans de comunicació: no és exclusiva dels de casa nostra, però aquí es nota més, pel fet que el català hi retrocedeix de forma ostensible. Precisament perquè els mitjans d'aquí havien assumit inicialment la defensa del català entre els seus principis editorials, ara hi resulten més visibles les faltes, els estrangerismes i la pobresa sintàctica amb què pretenen comuni-

car, o més aviat opinar. Potser és un signe dels temps, en què tot canvia molt ràpidament i s'ensorren conviccions i símbols. Que caiguin quatre columnes del claustre de Sant Domènec, actual seu de les facultats de Lletres i de Turisme, és símptoma de l'estat de les coses en aquests dos àmbits.

Qui ha de fer què | I és que tot afer, projecte o intervenció en què hi ha d'haver acord entre dues administracions o més —municipal, autonòmica i estatal, i a vegades europea— acaba sempre en conflicte per pensament, paraula, obra o omissió: les quatre maneres de pecar, segons afirma el caticisme catòlic. En tenim com a exemples, ja clàssics, l'eternització del trasllat de l'Arxiu Històric, la indefinició al voltant de la Casa de Cultura i la terra de ningú de la plaça d'Espanya, que per la seva buidor absoluta fa pensar en èpoques prèvies al big-bang. Això sí: el pont de Pedra ja ha quedat net de vegetació. Felicitats! I paciència, en espera que millori la neteja a la ciutat i s'enderroquin edificis ruïnosos i fora d'alineació, que ja toca.

EL PLA DE L'ESTANY

Text > **XAVI XARGAY**

Manifest sostenibilista | El 1943 es va fundar el Centre d'Estudis Comarcals a Banyoles. Amb la seva creació, es va donar cos i ànima a una sèrie d'iniciatives nascudes el 1926. Des de llavors, amb acceleracions i frenades, ha anat avançant, creixent, modificant-se d'acord amb els temps i les sensibilitats consegüents. Ben entrat el segle XXI, el Centre, amb el guiatge de la seva primera presidenta, Roser Masgrau, ha decidit fer un pas endavant i fer públic un manifest per a la sostenibilitat. En un acte als Banys Vells, el geògraf Joan Nogué va ser l'encarregat de llegir —i de comentar— el manifest: «El sostenibilisme és un nou model de producció, de consum i de redistribució que aspira a reconfigurar un present en transició cap a un futur encara incert. Per això fa confluïr voluntats abans dispersades en els camps social, econòmic o ambiental. Avui dia, no es pot

parlar correctament de canvi climàtic, de gestió del patrimoni natural, de transició energètica, de pandèmies, de migracions, de model territorial o del futur de les noves generacions sense recórrer als conceptes sostenibilistes. El sostenibilisme, en definitiva, renova les pautes culturals fins ara prevalents. [...] El Centre d'Estudis es proposa treballar en aquesta direcció i anima tothom a sumar-se a aquest procés coral de construcció d'una nova cultura territorial que abasta des de la recerca arqueològica fins a la perspectiva socioambiental. És una nova manera de fer per a una nova manera de ser: la construcció compartida de l'alternativa cultural sostenibilista». A més de la presidenta i de Joan Nogué, hi va intervenir Xavi Vila, coordinador del cicle «Objectiu 2030, per un Pla de l'Estany sostenible», que en va exposar les línies generals.

>> Presentació del manifest per a la sostenibilitat. (Foto: CENTRE D'ESTUDIS COMARCALS DE BANYOLES)

Sostenibilitat del campaneig | Tant que s'esforça l'Administració local a fer publicitat de Banyoles i resulta que sortim a tots els diaris i a les teles tatals per un campaneig desmesurat. Ja ho sabeu: pisos turístics, interessos econòmics, una església que ens ha acostumat a tocar quarts i hores de dia i de nit, xarxes calentes d'insults, xafarderies àcides d'èpoques passades, manifestacions i cassolades, l'oportuna mediació de l'alcalde... Berlanga n'hauria filmat una pel·lícula d'èxit assegurat. De tot l'enrenou, destaco dos fets: que tant el bisbat com el mossèn es varen estimar més cedir abans d'arribar a judici («el primo de Zumosol», que resolva els problemes amb la seva sola presència sense necessitat de posar en marxa la musculatura, s'ha transvestit en amenaçador judicial) i que molts usuaris i usuàries de les xarxes socials tenen una facilitat fastigosa per a l'insult i el prejudici, i una mala

educació catedralícia. I res d'això no hauria de ser sostenible.

EL RIPOLLÈS

Text i foto > EUSEBI PUIGDEMUNT

Festivals | Al llarg dels mesos d'estiu, les tres valls que formen la comarca del Ripollès tenen un punt en comú, que és que ofereixen diversos festivals en què la música té un paper predominant, per bé que no únic. Entre tota aquesta munió d'esdeveniments destaquen el del Comte Arnau a la vila de les Abadesses, que enguany ha arribat a la vint-i-sisena edició, i el Festival de Música de Ripoll, conjuntament amb el Curs d'interpretació musical, que han arribat a la quaranta-dosena i trenta-dosena edició, respectivament. A més, a Camprodon es va celebrar la trenta-sisena edició del Festival Isaac Albéniz, a més de la vintena del Curs internacional d'interpretació. També cal destacar la vuitena edició del festival de cinema Terra Gollut, de Ribes de Freser, i la primera edició del Clavetaires a Campdevànol, que, malgrat que està dedicat a la música, pren el nom del món del ferro; de fet, en el futur es preveu fer-lo coincidir amb la Biennial del Metall. A Beget es va fer el primer Festival de la Bellesa, aprofitant que ha estat nomenat el poble més bonic de l'Estat espanyol. I encara cal parlar de dos altres festivals d'àmbit su-

>> Cartell del Festival del Comte Arnau a Sant Joan de les Abadesses.

pracomarcal, el Festival Itinera, que té com a objectiu principal donar a conèixer els micropobles catalans al mateix temps que fa arribar diverses manifestacions culturals als seus espais més emblemàtics, i el FEMAP, el Festival de Música Antiga dels Pirineus, ambdós amb diversos concerts en diferents municipis ripollesos.

Mines i trens | S'ha presentat l'ambiciós projecte turisticocultural Malatosa Surroca, que impulsen els ajuntaments de Sant Joan de les Abadesses i Ogassa per recuperar i donar a conèixer el ric passat miner d'ambdues poblacions. A més, cal esmentar que, en el moment de redactar aquesta crònica, el Consorci Vies Verdes preveia per al setembre la inauguració del tram de via verda que ha d'enllaçar Sant Joan de les Abadesses amb Sant Pau de Segúries, després que ja s'hi haguessin instal·lat els dos ponts —un dels quals, de més de setanta-cinc metres— que faltaven del recorregut.

Festa de l'Estiueig | Hi va haver una celebració doble al municipi de Ribes de Freser, car s'hi van commemorar dues efemèrides: l'una, l'arribada del tren al poble (la Festa de l'Estiueig), amb la intenció de recrear l'ambientació i els actes que van donar la benvinguda al comboi, i l'altra, el centenari del naixement a la vila ribetana del pedagog i activista cultural Joan Triadú.

Arqueologia i exposicions | A la vila de Queralbs, hem de dir que la campanya estival d'excavacions arqueològiques que es duen a terme a la Bauma dels Fadrins i al Roc de les Orenetes van posar al descobert tot un seguit de troballes prehistòriques realment importants i úniques, car al Roc de les Orenetes es va trobar una necròpolis prehistòrica segellada i intacta.

Dues són les mostres que traïem a col·lació; la primera, que es pot visitar a la sala d'exposicions temporals del Museu Etnogràfic de Ripoll (MER), es titula «Invisibles» i està dedicada a la memòria de les dones treballadores de les acaballes del segle XIX i principis del XX. La segona, titulada «Retrat auto retrat», recull l'obra de la fotògrafa Anna Bahí, que vol ser la plasmació i alhora la reflexió d'una experiència feta de temps i memòria; s'exhibeix a l'Espai Art l'Abadia, a Sant Joan de les Abadesses.